

„Anjelik, drahá Danielka, raz chcete aj vy byť vyvolená, nuž ale povedzte predsa, povedzte nezaujato. Nám dvom to spolu svedčí, pravda?“

Daniela zabľýskala sivým pohľadom, vyobracala ho ako dýku peknej kreolke v očiach, v tvári, vo výstrihu, potom nevinne povedala:

„Svedčí, svedčí, vám to svedčí s každým mužom – ste príliš skvelá. Pri vás každý muž nie je o nič pozoruhodnejší ako doga, ktorú môžete vodiť na povrázku.“

Pekná kreolka ma pustila, poodstúpila odo mňa. Hra stratila pre ňu zaujímavosť. Potrápila trochu svojho muža, ukázala mu, ako nezmyselne žiarli, na uzmiernenie išla mu do uška pošepkať akúsi nežnosťku. Len aby sa nepovedalo, spýtala sa ma:

„Pane, ktorý prichádzate, povedzte: Naozaj si ma nevolíte ani na dnes večer?“

Iba som pokrútil hlavou.

„A prečo nie? Povedzte.“

„Prečo nie? Krásna žena, ako ste vy, je iba pre bohov alebo pre veľkých ľudí. Nie som Paridom. Keby som si vyvolil jednu z troch Grácií čo len na dnes večer, ničím iným by som sa nevládal zamestnávať dnes večer a po celý čas, čo tu mienim ostať. Iba rozkošné city mi zaplavajú hlavu, stanú sa mi denným zamestnaním.“

„Chceli ste povedať, drahý Paris, že by sa vám mohli stať sladkým údelom?“

„Chcel som povedať, že by to bol pre mňa vrchol všetkého. Vo dne v noci myslel by som iba na Venušu. Aviete, oddávať sa jedinému a výlučnému citu, hoci nevýslovne sladkému, to je záhuba.“

„Márniť sa, každodenne prežívať vlastnú záhubu, je predsa sladké, nie? A je to svojím spôsobom aj ušľachtilé a ľudské. Aspoň ušľachtilejšie ako hubiť tých druhých. V týchto rokoch čo iného nám ostáva ako pestovať svoje city?“ A zasmiala sa veľkolepo, bezstarostne. Smiechom obrátila v žart, zotrela, čo práve povedala.

Daniele som sa už len poukláňal, zdvihol pred ňou ruky nad hlavu, že je krásna, najkrajšia, ale že sa vzdávam ďalšej volby. Párkrát zamával som nad sebou rukami a – namôjveru – tackajúc sa, obišiel som ju dookola. Pekná kreolka nahlas čosi hrkútala na potešenie manželovi, ale všetci ostatní si mysleli, že sa potácam náročky, zasmiali sa, dokonca zatlieskali.

Daniela vystrčila svoje pomaľované pazúry jednej i druhej ruky, akoby sa išla divoko v akomsi španielskom tanci roztancovať alebo chcela kohosi zahrnúť. Ale ovládla sa, podoprela si ruky v drieku a zahrála počudovanie:

„Ale veď, pán Paris, hovorte!“ Vo všetkej nevinnosti sa muselo rozumieť: Že tá žena čosi hrkúta manželovi, nech vás nemýli. To je lož, všetko je lož, vidíte.

Keď hra, tak hra, pre mňa si ju vymysleli, myslel som si a túžil Daniele čosi pekne povedať a pritom jej hľadieť do tváre. Nuž a už nevládzem. Ohluchol som. V ušiach a v celom tele mi zaľahla tupá hluchota. Či veríte alebo neveríte, drahá Jarmila, ale viem to, akoby to bolo dnes, len to mi hučalo v hlave: Ja som tu iba cudzinec. To bol jediný cit, jediná predstava, ktorá ma ovládla. A krútil som hlavou, že nie. Čo nie? Bohvie. Asi všetko. Konečne naskytnie sa mi chvíľa pozrieť jej do tváre. Pravdaže, hneď uskočím, akoby ma spálili, a natriasam sa pred ňou ako dáky orangutan. Šťastie, že mi v očiach ostanú aspoň vyčnievajúce kľúčne kosti a suché ruky s pomaľovanými pazúrmí, aspoň čohosi som sa zachytil. S nevýslovným počudovaním vypleštil oči, našpúlil ústa, hlavou krúti, povie:

„Neviem. Neviem, prečo títo cudzinci, a to všetci bez výnimky – pravda, drahý Jack – sa držia predsudku, že tancujúci tetovaný divoch, ktorý sa vyjadruje posunkami, je menej smiešny ako po francúzsky hovoriaci cudzinec!“

„Pane, nič si z toho nerobte,“ prihlásil sa mi za spojenca dvojmetrový mladík s kanárikovožltou kravatou a portré-

tom dvoch dostihových koní pod bradou. „Aj mne sa tak rehlili. Cudzinec je vždy smiešny, a najmä cudzinec, ktorý večne čosi nehovorí a nemelie. Viete, títo Francúzi za najsmiešnejšiu vec na svete považujú prirodzenosť. Pravda, drahá Daniela?“

„Pravdaže, drahý Jack. Vy ste ešte na to neprišli, že kultúrne národy si odjakživa najviac zúfajú práve nad tou vašou prirodzenosťou? Čo s ňou? V Paríži treba hovoriť, a to pekne hovoriť, a pritom či si čo myslíme alebo cítime, nezaváži. Pravda, drahý Luc?“

„Áno, drahá Daniela, najbezúhonnejšia Zrenica našej sladkej Francie,“ povedal Luc, smrteľne vážne sa pokloniac. Ja som tomu aspoň tak rozumel, hoci ma trochu zarazilo, prečo ju práve Zrenicou oslovuje a tak vážne, hoci žartom, prepína poklonu. Mal som rozumieť štát-na sirota, dieťa, ktoré na štúdiách vydržiava štát preto, že mu otca zabil alebo dokaličili v prvej svetovej vojne. Vedieť to, je mi hneď všetko jasnejšie, ale tiež čudnejšie, lebo aj mne sa otec stratil v tej istej vojne. Žiaľ, človek sa všetko iba dodatočne dozvedá a vtedy, keď sa rozhoduje, obyčajne býva slepý.

Pre istotu ešte raz som sa jej poklonil, a tým som pokladal svoju smiešnu paridovskú úlohu za skončenú.

„Pane, ktorý prichádzate, prosím, veď neodchodte,“ zastavila ma. „Podľa čoho máme my ostatní nevedomí uhádnuť, kto ste, čo ste. Teda nám aspoň prečítajte svoj pas.“

„Drahá slečna, veď ste sama povedali, že som cudzincom. A to stačí, ako poznávacie znamenie to predsa stačí.“

„Drahý pane, takých nás je tu väčšina.“

„Áno, takých nás je tu viac,“ zdublikoval pán domáci, ktorého čímsi potešila jeho pekná kreolka, že mohol aj nám venovať pozornosť. „Predsa som vám povedal – alebo nie? – že náš rodinný penzión pod svojou strechou hostí medzinárodnú rodinu. Ráno pri stole máme sa azda po-

zdravovať: Dobrý deň, slečna cudzinka, dobrý deň, pán cudzinec? No nie, ako by to vyzeralo!“

„Pane, ktorý prichádzate, vyslovte sa...“

„Viete, kamarát, do večere pokoja mať nebudete, pokým sa celkom neznemožní, ako som sa ja nedávno pred všetkými znemožnil,“ radil mi dlhý Američan.

„Tresnite do vetra čosi úprimné a Daniela, ináč takto najlepšie dievča na svete, hneď vás prestane podpichovať.“

„Dvojmeter Jack, vy len čušte. Alebo podpáľte obrus a stôl, nech máme vatru.“

Jack vysielal k Daniele nemožné vrúcne pohľady, ktoré musel každý vidieť, až napokon mávli nad sebou rukami, že to majú načisto beznádejné. Až sa Daniela nastrojila, to by ste ju mali vidieť, ako pipíška, najbezúhonnejšia Racinova hrdinka, mníškami v kláštore vychovaná – lebo to tiež poznám – a najperfektnejšou francúzštinou sa mi prihovorila:

„Pane, ktorý prichádzate, dievča, vaša služobnica, ešte stále sa nedopočula, prečo práve na ňu padlo bremeno vašej voľby: Plavovlasá Izolda nechala vás chladného, exotická vraj Venuša odoprela vám slasť kochať sa v jej zrkadle? Alebo som posledná? Nijakej ďalšej tu už niet. Tak potom prečo ma našiel váš pohľad, ak sa, pravdaže, nemýlim.“

„Prečo? Sympatie!“ nepovedal som, ale priam zrúkol.

„Sympatie? A čo je to?“

Všetci vybuchli v rehot. Konečne sa mi podarilo znemožniť sa, ako mi predpovedal Jack.

„Sympatie – sympatie, prosím vás, o tie tu predsa nejde. Paris si volil a pán domáci to tiež tak myslí – krásu, pôvab, niečo rukolapné. Dávam vám slovo, nič také ako sympatie mu ani na um nezišlo.“

„Nezišlo, ale...“

„Ale, drahý pane?“

„Drahá slečna, o tom zbytočne hovoriť. Paris bol boh, čo chcel, toho sa mohol chytiť. Ale ja cudzinec siaham

iba na to, čo sa mi vospust sveta pozdáva, chytám iba pomyselné sympatie, to sa dá. A preto som, drahá slečna Daniela, dúfal, že sa nedotknem nepríjemných citov, keď sa hneď a verejne priznám, že sympatie sú pre mňa všetkým, sú pre mňa kľúčom tajného písma, ktorý ma láka i vzrušuje, aby som čítal a chápal pohľady, výraz tváre, charakter – a keď chcete – aj osobitú krásu, na ktorú všetci trpíme ako na slabosť vlastného srdca.“

„Amen,“ povedala Daniela a vystruhla zas tú svoju hlbokú, smiešne prepínanú poklonu ako pred Madame v prvú chvíľu nášho stretnutia. Bola to pre mňa povedomá poklona. Musím si na ňu spomenúť. Pamäť sa mi čohosi chytá, tápe, loví čosi, čo asi ona znamená, ale ani za svet nemôžem si na nič spomenúť. Len tuším, že má význam poznávacieho znamenia. Keby sa Daniela toľko nemúčila – veď ona sa ani nepudruje, ale priam posýpa múkou, bola by peknejšia, pomyslel som si. Ale to iste náročky: biela tvár a čierne vlasy s modrým leskom. Ono to už dievča nie je, ale drobná, bezmäsa žena.

„Vaša vyvolená sa vlastne ešte nedozvedela, prečo na ňu padla voľba. Ale dobre. To stačí.“

„Prečo? Voľba je voľba, je lubovoľná.“

„Viete, pane, voľba vše býva skôr trest ako vyznačenie. Tak ma aspoň učili,“ ozvala sa Daniela.

„Iste. To vás iste učili sestry v kláštore.“

„Nič som nepovedala. Prosím, Madame, som už hladná ako vlk... Vašu Venušu ste chválili požičkanými ústami. Už vieme o vás dosť, pán kolega.“

„Pani profesorka?“

Luc, skvelý Luc s osobne strihanou bradou vyjadril sa s uznaním:

„Pozrimeže, Daniela, naša modrá pančuška a vášnivá guverniantka, ktorá všetko vie a na všetko príde, konečne má medzi nami svojho spojenca. Uvidíte, ako nás budú vychovávať.“

„Madame, dámy a páni, môžeme sadieť k stolu. Počuli ste: naša Daniela bezpečne poznala v pánovi, ktorý prichádza, svojho kolegu. Všetci si domyslíme, že je znalcom našej kultúry, že sa chce zapísať na Sorbonnu, aby dostal posledný výbrus elegancie a štýlu. V dorastajúcich pokoleniach svojej krajiny, ktoré chce vychovávať, bude udržiavať svetlo všetkých duchov našej vlasti a tak ďalej,“ zarečnil si domáci pán. „Áno, naša malá rodina národov sa rozširuje o ďalšieho člena. Kto a čím chce byť – to už teda vieme. Ostáva uhádnuť už len poslednú otázku: odkiaľ pán prichádza. Čo myslíte, drahý Jack?“

„Máme hádať podľa výslovnosti alebo podľa kravaty? Kravatu nemá ako ja, ani výslovnosť. Je mi sympatický, ale za Američana ho nevyhlasujem, už aj preto, aby som ho neznemožnil ako seba v tejto spoločnosti. Lebo ja som pre vás Indián a Dvojmeter. Pravda, drahá Daniela?“

„Pán teda neprichádza zo sveta, ktorý po anglicky vyslovuje našu reč. A nie je ani, ako vidíte, z Ázie, ani z Polynézie, ani z európskeho Severu, ako nám s istotou tvrdí slečna Ingrid. Nie je ani Alžírčan, Francúz z Druhej zóny, ani Talian. Nemec istotne tiež nie... Čo by tu hľadali teraz Nemci, ktorí nás na smrť nenávidia? A my ich. Čo myslíte, pán Jerzy, Francúz aspoň natoľko, ako my sme Francúzi, hoci Slovan?“

Mladý muž oslovený ako Jerzy rezko vystúpil a bezchybne zahral gestom i prízvukom francúzsku emfatickú alúru, ktorú na sebe Francúzi tak milujú, a povedal:

„Pán, ktorý prichádza, volil si dámu svojho srdca ako ja. Hľadá to isté svetlo. Vo svetle slečny Daniely a francúzskych dám spontánne hľadáme svoje ľudské a – národné uvedomenie. Počúvam a mám taký dojem, že pán, ktorý prichádza, vyslovuje niektoré hlásky vašej a našej spoločnej reči – ako ja. Je to môj brat. Len odkiaľ? – dovŕtpte sa.“

„Sadajme teda za stôl. Pán prichádza z Československa,“ povedala Ingrid, ktorú sa mi chcelo nazývať plavovlasou Izoldou.